

Formanden: Der er stillet 1 ændringsforslag gående ud på en ny affattelse af lovforslaget. Jeg vil finde det rigtigst, at der stemmes om hver enkelt paragraf i ændringsforslaget.

Ændringsforslagets § 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslagets § 2
vedtoges med 117 stemmer mod 6.

Ændringsforslagets § 3
vedtoges med 120 stemmer mod 6.

Ændringsforslagets § 4
vedtoges med 120 stemmer mod 6.

Ændringsforslagets § 5
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslagets titel
vedtoges uden afstemning.

Det således ændrede lovforslags overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Derpå foretoges afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om offentlig forsorg. (Vedrørende ophævelse af indtægtsgrænserne for enlige mødre samt forhøjelse af uddannelses- og underholdshjælp og kommnehjælp) [af Ragnhild Andersen m. fl.].

Formanden: Det er under forhandlingen meddelt, at punkt 1 under § 1 i lovforslaget er taget tilbage. Hvis ingen ønsker at genoptage det, betragter jeg det som bortfaldet. (Ophold). Det er bortfaldet.

Punkt 2 under § 1 i lovforslaget
forkastedes med 122 stemmer mod 6.

Punkt 3 under § 1 i lovforslaget
forkastedes med 122 stemmer mod 6.

§ 2 betragtedes som
bortfaldet ved de tidligere afstemninger.

Lovforslaget var dermed bortfaldet.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme.

(Første behandling findes i tidenden sp. 5433, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1565).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Holger Eriksen: Udvalget har, som det fremgår af betænkningen, holdt 8 møder, hvilket viser, at dette ikke særlig omfattende forslag har været underkastet en grundig behandling. Man har endvidere modtaget et stort antal henvendelser fra forskellig side, hovedsagelig skriftlige.

Der er i realiteten kun stillet ét ændringsforslag, og det har relation til lovforslagets bestemmelse om, at hverken køber eller sælger kan træde tilbage fra en handel. Dette er blevet stærkt anfægtet af Dansk Ejendomsmæglerforening, der fastslår, at dette vil betyde, at man ikke mere kan handle med ejendomme, der på tidspunktet for slutsedlens underskrivelse ikke er selvstændigt vurderet, og formodentlig heller ikke med ejendomme, som på dette tidspunkt var under omvurdering. Jeg er helt enig i dette synspunkt. Det er netop med

[Holger Eriksen.]

henblik herpå, at bestemmelsen er foreslået. Jeg indrømmer gerne, at det kan forsinke afslutningen af en handel, men netop ejendomsæglerne har i høj grad ydet deres bidrag til, at en sådan bestemmelse er blevet nødvendig, idet de i deres slutsedler anførte en meget høj fiktiv angivelse af grundværdistigningsafgiften og så føjede til, at det naturligvis var tal, som ingen steder hørte hjemme, og det behøvede køberen ikke at bryde sig om, for sælgeren fraskrev sig retten til at få salgssummen reguleret. På den måde var køberen absolut uvidende om, hvad han faktisk ville komme til at betale. Jeg har bl. a. været ude for et tilfælde, hvor der på grunden til et landarbejderhus viste sig at komme en kapitaliseret grundstigningsskyld på 500 kr. eller 20 kr. årligt. Det er et meget ringe beløb, men det bevirkede, at købesummen oversteg det beløb, hvortil der fra landbrugsministeriet kan ydes tilskud. I dette tilfælde var slutsedlen affattet således, at køberen kunne træde tilbage fra handelen, men da han allerede havde påbegyndt byggeriet, hang han altså på den, og kun ved velvilje fra landbrugsministeriet blev han reddet. Man kan altså også affatte slutsedlen således, at køberen kan træde tilbage, men hvis han allerede har begyndt byggeriet, betyder det ikke noget i praksis.

Der står i henvendelsen fra Ejendomsæglerforeningen, at efter de gældende bestemmelser har man haft mulighed for at aftale vilkår for en handel, der var rimelig for begge parter. Det modsatte har dog ofte været tilfældet; ved små fiduser er køberen blevet snydt, men dette lader sig ikke gøre i fremtiden efter den form, bestemmelsen nu vil få. Til gengæld vil det altså tage længere tid med handel med umatrikulerede grunde, og for at forkorte denne tid er ændringsforslag nr. 2 stillet.

Det går ud på, at man for et umatrikuleret areal eller en del af et matrikuleret areal, der skal holdes forenet med andre arealer, kan opnå en bindende vurdering, når man ønsker at sælge og det, man ønsker at sælge, er afsat i marken af en landinspektør og udstykningssagen er tilstillet kommunalbestyrelsen. Det vil sige, at vurderingen kan være færdig samtidig med, at man modtager udstykningstilladelsen, og at den for-

sinkelse, der bliver tale om, derfor bliver af meget kort varighed. Vurderingen får i øvrigt hverken skattemæssig eller anden virkning, hvis handel ikke er sket i løbet af et år efter vurderingen.

I øvrigt er det særlig ændringen i konjunkturtillægget, udvalget har beskæftiget sig med, og jeg kan vel også godt sige det, som oppositionen har været utilfreds med.

Jeg skal ikke ved denne lejlighed gå ind i en diskussion om, hvorvidt det er forsvarligt at opretholde et konjunkturtillæg eller ikke. Det ligger aldeles ikke for. Det faktiske er, at dette tillæg foreslås fikseret til 55 pct. mod 30 pct. ved sidste vurdering, og at man om 4 år skal tage standpunkt til, hvad man så vil ansette konjunkturtillægget til.

Det ærede medlem hr. Thestrup har i forskellige taler givet udtryk for en vis tvivl om, hvorvidt denne bestemmelse var grundlovsmedholdelig, og føjet til, at hvis den var det, skyldtes det, at tillægget var sat i et vist forhold til stigningen på landbrugsjord. Man har også ønsket, at der skulle rettes en forespørgsel til de to universiteter om grundlovsmedholdeligheden. Dette er naturligvis blevet afvist. Til syvende og sidst er det ikke fakulteterne, men domstolene, der afgør, om en lov er i strid med grundloven eller ikke. Hvordan var man i øvrigt stillet, hvis et flertal ved det ene fakultet svarede ja og et tilsvarende flertal ved det andet fakultet svarede nej? Pudsigt nok er der imidlertid uden udvalgets foranledning kommet et svar fra det ene fakultet, idet den konservative kommunalpolitiker professor Illum i Politiken har fremsat et forslag, der går langt, langt videre end det, vi behandler i dag, et forslag, som han naturligvis er sikker på ikke kan være i strid med forfatningen.

Nu ved jeg, at det ærede medlem hr. Thestrup er en anset jurist. Jeg kender også det ærede medlem så godt, at jeg ikke nærer tvivl om, at han er en meget retfærdig dommer. Alligevel tror jeg, at det ville være klogt, hvis det ærede medlem ville høre op med at udtale tvivl om snart det ene og snart det andet lovforslags grundlovsmedholdelighed. I dette tilfælde kan man i hvert fald uden betænkelighed fastslå, at det er i utide, at disse betænkeligheder er fremført. Konjunkturtillægget har

[Holger Eriksen.]

nemlig været beregnet på mange måder, mere eller mindre tilfældigt, uden at man tidligere har tænkt på at anfægte grundlovmæssigheden. Det var oprindeligt 10 pct. plus halvdelen af den gennemsnitlige stigning, der var konstateret ved vurderingen. Senere fikserede man det til 20 pct. uden sammenhæng med hverken det ene eller det andet, akkurat på samme måde som man nu fikserer det til 55 pct. Dernæst satte man det til halvdelen af den gennemsnitlige grundstigningsværdi i hele landet minus København og Københavns amt og Frederiksborg amt, indtil man i 1958 satte også visse købstæder med deres forstæder uden for beregningen. I alle disse tilfælde har konjunkturtillægget ganske afgjort ligget over den gennemsnitlige stigning, og det samme vil blive tilfældet denne gang. Man fastsætter det til 55 pct., hvilket ligger lidt over den gennemsnitlige stigning for landbrugsjorden, men også denne stigning ligger over det, som kronens faldende værdi har repræsenteret i den sidste periode. Man bliver altså fritaget for at betale grundstigningsafgift for mere, end selve konjunkturstigningen har udgjort.

Det er gjort gældende, at konjunkturstigningen har været større for byejeendomme end for landbrugsejeendomme; men det kan simpelt hen ikke være rigtigt. Hvis man identificerer konjunkturstigningen med kronefaldet — og det er sikkert umuligt at anvende nogen som helst anden beregningsform — er konjunkturstigningen noget bestemt, der er gældende for alle og for alle områder. Det er rigtigt, at priserne er steget mere for byggemoden jord end for landbrugsjord, men det skyldes helt andre årsager, der ikke har noget som helst med kronefaldet at gøre.

Man har også anført, at der er boliger for landbrugere, hvoraf der betales grundværdistigningsafgift. Ja, når man køber en grund, der har været vurderet som landbrugsjord, og den derefter vurderes som villagrund, kommer der naturligvis en stigning. Det er den stigning, køberne, som jeg anførte før, må have klarlagt, inden de foretager købet. Det bevirker formodentlig også, at de, der sælger, får en lavere pris i fremtiden. I øvrigt er det oplyst, at den grundværdistigningsafgift, som ejeren af disse boliger

maksimalt må betale årlig, er 40 kr.; men som regel vil det være langt mindre.

Det er morsomt at se, at disse 20-40 kr. skal bruges som den paraply, der kan holdes over de store stigninger, og bidrage til, at de bliver fri for at betale. Selvfølgelig får disse ejere som alle andre derefter hvilende grundstigningsskyld i hele deres besiddelsestid, så at afgiften ikke kan stige, medens de har ejendommen. At de så ikke ved salg kan kapitalisere den grundværdistigning, der er sket i deres besiddelsestid, er en anden sag. Det er netop det, loven skal forhindre.

Man har talt om, i hvilket omfang landbruget kunne risikere at komme til at betale grundværdistigningsafgift, og det er oplyst, at det efter sidste vurdering gjaldt et relativt stort antal; men det er også oplyst, at det i disse tilfælde drejede sig om et à to: enten viste det sig, at grundbeløbene var for ringe, og det har man rettet, således at betalingsforpligtelsen bortfaldt, eller også er der for disse ejendommers vedkommende sket en stigning, der ikke har noget med konjunkturerne at gøre, f. eks. byggegrundsmuligheder, konstatering af forekomster af brunkul, ler, kalk o. s. v., eller det har vist sig, at disse jorder har været af en ganske særlig kvalitet, der økonomisk kunne udnyttes til særlig givtige afgrøder, eller kommunikationsmidlerne er blevet bedre, altså forhold, der bevirker, at en grundværdistigningsafgift er rimelig.

De nye regler vil ikke gøre nogen forandring heri, thi vel overstiger de 55 pct., der er fastsat som konjunkturtillæg, ikke væsentligt den gennemsnitlige stigning for landbrugsarealer, men dertil kommer et 10 pct.s tillæg for jord, der ikke er vurderet over 1 krone pr. m², således at det faktiske konjunkturtillæg for dem bliver på 65 pct., og disse 65 pct. skal nok dække den stigning, der finder sted for egentlig landbrugsjord.

Jeg må også nævne, at sommerhusejerne ved Køge Bugt har beklaget sig over, at de ikke kan få hvilende grundværdistigningsafgift. Selv om jeg kan forstå deres synspunkter, må jeg afvise dem. Med de nye baneanlæg vil der blive stor brug for grunde til helårsbebyggelse. Vil de pågældende ejere spærre for denne udvikling ved at beholde deres sommerhuse som sådanne, må de naturligvis også betale prisen herfor.

[Holger Eriksen.]

Omtrent det samme synspunkt kan anlægges over for en henvendelse fra gartnere, der for gartnerier i inderzonen ønskede en hvilende grundværdistigningsskyld, så længe deres gartnerier blev drevet på forsvarlig måde. En imødekommen deraf ville formodentlig betyde, at gartnerierne blev liggende midt i byen i en lang årrække, medens befolkningen blev sendt længere og længere bort. Det må formodentlig altid være mere økonomisk at have et gartneri midt i byen med færre transportomkostninger end at have det langt ude i oplandet. Det er derfor ikke let at se, hvorfor gartnerne skulle flytte, hvis ikke grundværdistigningsafgiften bidrog til at gøre dem begribeligt, at nu er det ikke mere hensigtsmæssigt, set fra samfundets synspunkt, at disse grunde bliver anvendt til gartneri. I øvrigt er det jo en fin forretning for gartnerne at sælge, for de får altid store fortjenester hjem.

De samme gartnere gjorde gældende, at de ikke altid i tilfælde, hvor grundværdistigningen opæder bygningsværdien, fik det nedslag i grundværdien, som loven hjemler dem ret til. Dette er imidlertid ikke et lovgivningsspørgsmål, det hører ind under administrationen, og hvis der virkelig er vurderingsmænd, der således har misforstået deres opgave, kan det jo altid rettes ved klage.

Man har spurgt, hvorvidt grænsen for hvilende grundværdistigningsskyld for en- og tofamiliehuse bør være på 7 000 eller 10 000 kr. eller et andet tal. Det var oprindeligt 4 000 kr., men er senere forhøjet til 6 000 kr. og er altså nu foreslået ansat til 7 000 kr. Det er oplyst, at hvis man skal komme op over det, altså virkelig blive ramt af bestemmelserne, må der være tale om for det første meget store grundtilliggende og for det andet om en meget stærk stigning. Det betyder igen, at kun de, der har villagrunde, der er langt større end almindeligt, vil blive ramt, og der er formodentlig ingen årsag til at gennemføre særforanstaltninger for dem.

Jeg vil anbefale ændringsforslagene og selve lovforslaget til vedtagelse.

Axel Kristensen: Jeg skal prøve på ikke at gentage, hvad jeg sagde ved første behandling; det kan man læse i Folketings-

tidende sp. 5440, så der er ingen grund til at gentage det. Der talte jeg om de vanskeligheder, der kan opstå for folk ved, at man erhverver arealer, som ikke kan fordøjes til byggeri på én gang, men som bliver vurderet op. Der er dog et argument, som jeg ikke tidligere har nævnt, men som jeg synes er væsentligt.

Ved den udflytning af industrier til omegnen, der nu skal finde sted, vil disse industrier, hvis de er fornuftige, sikre sig meget betydelige arealer, som de vil komme til at ligge med i en årrække, hvis de skal have plads til udvidelser, og de vil da meget let komme ud for en sådan opvurdering, at de ikke synes, de kan ligge med jorden. Medens en betydelig pris for et areal, der straks kan benyttes til industri, ikke kan være afgørende, fordi det alligevel bliver en lille del af, hvad virksomheden koster, er det at have arealet liggende i reserve til udvidelser meget kostbart. Det er ikke mere end et par dage siden, at jeg var ude for et tilfælde, hvor en virksomhed uhyre fornuftigt havde købt et betydeligt areal, men nu måtte de pågældende sige: vi kan antagelig ikke ligge med det, fordi det vil koste så stort et beløb, at det vil være aldeles uforsvarligt at binde penge i det. Det er trist, at den form for jordskatter, vi har, skal hindre, at folk administrerer og planlægger fornuftigt og sikrer sig rimelige udvidelsesmuligheder, men sådan er det i øjeblikket.

Selve spørgsmålet er der vel ikke megen grund til at diskutere, vi bliver jo ikke enige alligevel; men vi har i udvalget fået bekræftet, hvad jeg sagde ved første behandling, at det er ganske vitterligt, at det, der bestemmer, om folk sælger eller ikke sælger, er, hvad de får ud af det til sig selv, ikke de formelle priser, men hvad de går hjem med, når de har solgt, om de kan få så meget, at de kan købe noget for det senere, om de kan leve af det, når de bliver ældre. Hvad de får ud af det, bestemmer, om de sælger eller ikke sælger. Derfor vil priserne være ganske uafhængige af den skattelovgivning, vi laver. Da de mennesker, som ønsker at erhverve jord til boliger eller fabrikker, skal have noget, så bliver slutprisen det, som køberen må give sælgeren, for at han skal have interesse i at sælge, plus de afgifter, det offentlige

[Axel Kristensen.]

lægger på jorden. Herved får vi højere huslejer og højere omkostninger for erhvervs-livet, og derefter vurderer man al den om-liggende jord op til samme værdi. Dette bevirker igen højere omkostninger og højere husleje, og så bilder man folk ind, at de får en lettelse ved, at de måske — slipper for lidt i skat, fordi det offentlige får nogle indtægter. Men de betaler det selv i form af højere omkostninger og af-gifter, og det eneste, man får ud af denne svikmølle, er en masse administration, en masse besværligheder, en masse juri-ske spidsfindigheder, ikke andet.

At jeg har ret i dette, fremgår også af det svar; jeg har fået på mit spørgsmål: hvor-ledes handler kommunerne med jord? Her har vi fået at vide, at de handler således, at de ikke tager forbehold over for grund-stigningsskylden, den overtager kommunen, når den køber jorden, og vi har fået den meget morsomme begrundelse, at det gjorde ikke noget, for kommunen betaler ikke grundstigningsskyld. Ved salg af bygge-grunde er det køberen, der betaler grund-stigningsskylden. Hermed har det offentlige erkendt, at det ikke kan lade sælgeren betale, det ender med, at det bliver køberen, der betaler, og det er derfor en indbildning, at man senere får nogen som helst lettelse eller billigelse for forbrug og husleje.

Som jeg gjorde opmærksom på sidst — og det bekræftes af de oplysninger, vi har fået — er der for lidt jord, og det er det offentlige og de kommunalt støttede bolig-selskaber, der ejer den jord, der findes f. eks. rundt om København. Vi har fået oplyst, at der er et par tusind ha, der må bygges på i byggezone, og at de praktisk talt ejes af det offentlige og boligselskaberne, og så er det jo klart, at prisen stiger. Det er altså ikke private spekulanter, der har jobbet priserne op, men det er det offentlige, der simpelt hen har købt jorden op, så der ikke er noget tilbage. Så smiler min gode ven, det ærede medlem hr. Holger Eriksen, og siger: så tjener kommunerne det! Ja, de får ikke skattepålæg, og tager rentetabene, og det bliver ganske det samme, som hvis det var private, der havde denne forret-ning. Kommunerne forærer såmænd ikke jorden væk. Vi får altså intet som helst ud af alt dette undtagen besværligheder, og

derfor skulle man såmænd meget hellere tæn-ke på at undgå at udvide denne lovgivning.

Jeg er meget tilfreds med, at det ærede medlem hr. Holger Eriksen roste vor indsats i udvalget med hensyn til mulighederne for at få vurderet arealer, der ikke er ud-stykket. Det kunne man godt have tænkt på, inden lovforslaget blev fremsat; men vi kan jo kun være tilfredse med, at man her skaber en mulighed for, at både køber og sælger ved, på hvilke vilkår der handles.

Vedrørende konjunkturtillægget skal jeg kun sige, at man i almindelighed selv fra vor modparts side erkender — det ærede medlem hr. Holger Eriksen gør det ikke, men det gør dog flertallet, når det kommer til stykket — at det, almindelig landbrugs-jord, som ikke har en beliggenhedsværdi, er steget, vil man bruge som konjunktur-tillæg. Man har oplyst, at denne jord fra 1956 til nu er steget med 23 pct., og så skulle altså konjunkturtillægget omregnet — hvis man ikke vil tage noget tilbage af det, man gav for tiden fra 1950 til 56, nemlig de 30 pct. — være 59,9. Men således bliver det ikke. Man tager det tilbage, man gav tidligere; det foreliggende lovforslag ind-rømmer nemlig ikke et konjunkturtillæg for stigningen fra 1956 til nu på 23 pct., som man erkender det skulle være — rigtig-heden af dette tal er det svært for os at bedømme — men kun på 19 pct. Man giver altså ikke ren landbrugsjord og andre jorder et konjunkturtillæg for stigningen fra 1956 til nu, og det er helt urimeligt. Det vil da også betyde, at flere ejendomme, som i hvert tilfælde de radikale erkender ikke burde betale grundstigningsskyld, nem-lig rene landbrugsejendomme, kommer langt mere i farezone, end de ellers ville have været.

I udvalget har vi spurgt, om flertallet ville gå med til at undtage landbrugsejen-domme; det er jo meningen, at de ikke skal rammes. Det afviste man blankt, og jeg havde såmænd også et stærkt indtryk af, at den radikale ordfører slet ikke ville være med til dette, men det ærede medlem kan jo få lejlighed til her at gøre rede for sit standpunkt.

Det er gået stærkt, og det er rigtigt, at vi folketingsmænd måske til nød har kunnet følge med, men ingen af os ved så meget, som man skal vide — jeg ved det i hvert

[Axel Kristensen.]

fald ikke, og nar jeg skal røgte et hvert som dette, må jeg have oplysninger fra mange sider. Det skal trænge ud i befolkningen, folk skal komme til os med deres oplysninger, og vi må have tid til at tage dem med i vore overvejelser. Det har vi ikke fået her. Det fremgår deraf, at landbrugets henvendelse er kommet, efter at vi har afgivet betænkning. Der er fremkommet forslag om en løsning, som måske kunne klare noget af sagen for landbruget, men det er givet, at vi kommer til at tale om disse ting en gang til mellem anden og tredje behandling. Selv om man her fulgte landbrugets forslag, ville det jo imidlertid ikke være tilfredsstillende for andre; men kan man få løst problemet ét sted, er det jo bedre end ingenting.

Man har erkendt, at der er mange ejendomme, der får grundstigningsskyld; landbrugsejendomme og landarbejderboliger vil få det, og fra flertallets side finder man det rimeligt, at de får det. Det har ikke været muligt på nogen måde at påvirke flertallets synspunkter, at opnå virkelige forbedringer ud over den ændring, der er foreslået med hensyn til vurderingen, og vi ser altså, at to partier, der tror, de er liberale, medvirker til, at samfundet efterhånden overtager en hel del af de værdier, der skulle danne grundlag for det private erhvervsliv. Det er beklageligt, men det er noget, man må tage til efterretning.

Mit parti kan ikke medvirke til gennemførelse af dette lovforslag.

Thestrup: Allerede under første behandling af lovforslaget rettede jeg min kritik imod lovforslagets § 1, nr. 6, ændringen af vurderingslovens § 56, og mine indvendinger tager også nu først og fremmest sigte på denne bestemmelse. Det afgørende ved den er jo, at man i stedet for konjunkturtillægget sætter en fast procent, 55, af grundbeløbet ved den 12. almindelige vurdering.

Det har hidtil været et princip inden for grundstigningsskyldlovgivningen, at man kun ville beskattede den såkaldte samfunds-skabte stigning, det vil sige den, der opstået ved anlæg af nye baner og veje, byernes vækst o. s. v., men ikke den almindelige konjunkturstigning på jord, den,

der f. eks. fremkommer som følge af bedre afsætningsforhold for landbrugets produkter eller mere lønnende dyrkningsmetoder, og naturligvis heller ikke den stigning i jordprisen, der fremkommer som følge af inflation. Reglerne for det hidtidige konjunkturtillæg gik då også ud på at udfinde denne almindelige konjunkturstigning og undtage den fra grundstigningsskyldbeskatning.

Ved den foreslåede ændring opgiver man at udfinde den virkelige konjunkturstigning på jord, men giver i stedet et vilkårligt procentfradrag af grundbeløbet, og dette procentfradrag foreslår man sat til 55, idet man hævder, at stigningen på landbrugsjord fra 10. almindelige vurdering i 1950 til 12. almindelige vurdering i år er 54 à 55 pct. af 1950-vurderingen. Men når man så ansætter den procent, der skal træde i stedet for konjunkturtillægget, til 55, undlader man at tage i betragtning, at efter den gældende lov blev konjunkturtillægget ved 11. almindelige vurdering i 1956 sat til 30 pct. Det kan vi ikke ændre nu uden at give en lov tilbagevirkende kraft, og når vi fra 1956 og til nu skal opgøre konjunkturstigningen af landbrugsjorden, viser den sig, således som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at være 23 pct. i forhold til 11. almindelige vurdering, eller ca. 30 pct. i forhold til 10. almindelige vurdering, og det vil igen sige, at procenten skulle have været 60 af grundbeløbet, hvis man ville have undgået at beskattede den almindelige konjunkturstigning på jord.

Idet man sætter 55 pct., begynder man her med en beskatning af konjunkturstigningen; det vil sige, at man i virkeligheden går bort fra grundstigningsskyldens princip og går ind i en beskatning, der kommer til at gå langt videre, og som måske på nogle måder kan minde om fuld grundskyld. Forslaget indrømmer således ikke den fritagelse for beskatning af konjunkturstigningen på landbrugsjord siden sidste, 11. almindelige, vurdering, som må følge af selve denne lovgivnings princip — nemlig beskatning af den samfunds-skabte stigning — men det beskatter en del af den stigning i jordprisen, der er en følge af inflation eller af en almindelig konjunkturstigning. Det er rigtigt som

[Thestrup.]

anført af det ærede medlem hr. Axel Kristensen, at derved kommer man i virkeligheden til i stedet for 23 pct. kun at give 19 pct., således at man ikke giver den procent, som man selv erkender at stigningen i virkeligheden har andraget.

Jeg vil endvidere gøre opmærksom på, at der også er anden konjunkturstigning af jord end den på landbrugsjorden, og at man ikke med rette kan bortse herfra. Det har man gjort ved fastsættelsen af 55 pct. som konjunkturtillæg. Jeg gør desuden opmærksom på den forringelse, der ligger i den ændring af 10 pct.s tillægget, som findes i lovforslagets § 1, nr. 6, en ændring til lovens § 56, stk. 2. Jeg kan meget vel se, at i første omgang vil merbeskatningen af jord som følge af dette lovforslag ikke blive særlig stor, men jeg frygter for, at den vil vise sig inden længe at blive en stor beskatning, en hård beskatning, også af landbrugsjord.

Jeg advarer imod denne lovgivning, og skulle den blive vedtaget, vil jeg se det som en vigtig opgave, hvis vælgerne skulle betro os magt dertil, totalt at ændre fundamentet for denne lovgivning.

Jeg tilføjer, at ændringsforslag nr. 2 om en tilføjelse til vurderingslovens § 8 ser jeg som en ændring, der afhjælper en mangel ved loven, en mangel, som vi har påpeget. Den pågældende ændring er vi derfor ikke imod.

Jeg beklager, at man har afslået at lade spørgsmålet om lovforslagets overensstemmelse med grundlovens ejendomsretsbeskyttelse undersøge af de juridiske fakulteter i København og Århus. Jeg har, som det ærede medlem hr. Holger Eriksen nævnte, givet udtryk for min opfattelse af dette spørgsmål under første behandling, og det ville have beroliget mig meget — og jeg tror, det ville have beroliget adskillige — om man havde indhentet den juridiske videnskabs udtalelser, uanset i hvilken retning denne videnskabs udtalelser så var gået.

Aage Fogh: Under udvalgsbehandlingen er lovforslaget undergået den ændring, at der er indført mulighed for, at vurderingen af jorden kan gennemføres forhå-

bentlig meget hurtigt; det vil sige, at når 2 parter handler, kan de, inden handelen endeligt afsluttes, få vurderet arealet, så snart det er opmålt af en landinspektør. Jeg anser det for at være meget vigtigt, at denne bestemmelse gennemføres, så at det forhåbentlig inden længe bliver en fast regel, at når man handler med jord, venter man med at afslutte handelen endeligt, indtil man virkelig ved, hvad man handler om. Det kan ikke nægtes, at det hidtil har været således, at sælgeren praktisk taget altid har benyttet den fremgangsmåde, at han sagde: der er vistnok noget grundstigningsskyld, men det må du tage dig af! I fremtiden vil det blive naturligt, at man klarer problemet, så de 2 parter ved, hvad der handles om. Det anser jeg for at være meget vigtigt.

Der er ikke grund for mig til at holde nogen lang tale. At jeg er tilhænger af det princip, der ligger til grund for hele denne lovgivning, har man jo vidst længe. At jeg er stærk tilhænger af den forbedring af loven, der nu er foreslået, skal jeg heller ikke lægge skjul på.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at fremhæve, at dengang vi for vistnok 2 eller 3 år siden diskuterede grundstigningsskyld her i tinget, sagde det ærede medlem hr. Thestrup, at denne lov giver ingen penge. Det siger det ærede medlem ikke i dag. Der er ikke nogen som helst tvivl om, at i fremtiden vil denne lovgivning give penge, og de penge skal benyttes til at afskaffe andre skatter.

Det er efter mit skøn ganske karakteristisk, at netop på det tidspunkt, da vi gennemfører en sådan væsentlig ændring af loven, springer partiet venstre fra. Hidtil har venstrepartiet været medvirkende, det er det ikke denne gang. Jeg synes, det er karakteristisk, at det netop sker på et tidspunkt, da loven får en sådan form, at den vil kunne virke efter sin hensigt.

Det ærede medlem hr. Axel Kristensen siger, det er muligt, at den industri, der nu køber ude i fortærrænet til de store byer, kommer i vanskeligheder i fremtiden. Ja, det er jo muligt. Hvis industrien ikke har en sådan berettigelse, at den kan betale de priser, grundene kommer op i, kan den

[Aage Fogh.]

måske komme i vanskeligheder. Men så må industrien jo placere sig dér, hvor produktionsværdien og omkostningerne svarer til hinanden. Der er ingen anden vej. . . . (Axel Kristensen: Vrøvl!) . . . Tak! Denne fuldkommen overlegne både tone og bemærkning skal jeg ganske skænke det ærede medlem. Men sådan vil det være i praksis, sådan vil det forme sig, og når det ærede medlem siger, at landbruget vil komme til at betale grundstignings-skyld, ja, så ved det ærede medlem, at det er i hvert fald ikke hensigten, at landbruget i almindelighed skulle betale grundstigningsskyld. Jeg tør ikke benægte, at der er nogle, som kommer til det, hvor der virkelig er sket forbedringer, som betinger, at landbruget bliver af større værdi. Vi fik oplyst i udvalget — det ved det ærede medlem — at der findes visse distrikter her i landet, hvor der er anlagt nye veje, hvor landbruget i forvejen manglede veje. Når samfundet anlægger sådanne veje, stiger landbruget i værdi, selvfølgelig, det stiger i beliggenhedsværdi, og så kan der blive tale om grundværdistigningsafgift. Der kan også blive tale om det i andre tilfælde; visse landbrug kan have været så forkert vurderet, at der af den grund bliver en stigning. Derfor ville jeg ikke være uvillig til at forhandle om en forhøjelse af de 10 pct., der nu bliver tillagt de arealer, som ikke er vurderet til mere end 1 kr. pr. m². Det er der nemlig ingen penge i, ingen som helst penge i. Det ville jeg i hvert fald ikke være betænkelig ved at forhandle om; det ville nemlig ikke røre ved selve princippet.

Jeg vil gerne til slut sige, idet jeg anbefaler at stemme for ændringerne og for selve lovforslaget, at jeg er fuldkommen sikker på, at med de ændringer, der her bliver gennemført, vil der i fremtiden gå betydelige pengebeløb ind i de offentlige kasser. Jeg havde egentlig forstået, at det også var venstres standpunkt: at på de områder, hvor de store og virkelige værdier skabtes, var det rimeligt, at samfundet fik en andel af disse værdier i form af en årlig afgift. Nu forstår jeg, at venstre bakker op bag de konservative på dette område som på andre. Det er karakteristisk. Jeg beklager

det i og for sig, men det er der ikke noget at gøre ved.

Jeg anbefaler, at regeringspartierne vedtager lovforslaget.

Kristian Kristensen: Jeg har ikke meget at føje til den anbefaling, jeg ved første behandling gav dette lovforslag. Jeg kan ligesom den sidste ærede taler sige, at de ændringsforslag, der er stillet, betragter jeg som værdifulde og kan anbefale.

Ved første behandling anførte jeg, at lovforslaget for at føre til et hensigtsmæssigt resultat måtte følges op af en hensigtsmæssig administration, hvilket i almindelighed vil sige, at der må foretages en realitetsbetonet og hurtig omvurdering, hvor jorden får en øget, en ny værdi. Nu har den højtærede finansminister over for udvalget bekræftet — sådan som det også fremgår af betænkningen — at den gældende regel — det er lovens § 2, stk. 2, nr. 6 — skal forstås derhen, at omvurderinger bl. a. skal finde sted i forbindelse med flytning af zonegrænser. Det er godt, vi får det præciseret, for sker en sådan omvurdering ikke, når jorden får en øget værdi, bliver det let til, at værdiforøgelsen ved salg kapitaliseres og derefter forrentes til privatkapitalen, og det er retsforbundets opfattelse, at vi skal nå frem til, at en fremtidig jordværdidannelse, uden hensyn til hvem der besidder jorden, forrentes til samfundet, sådan at grundrenten går ind til lettelse af skat på arbejde og forbrug.

Det må være på sin plads på baggrund af den skrækkampagne, der er ført og føres i anledning af disse såkaldte jordlovsforslag, at præcisere, at dette her jo ikke i nogen måde vil lægge øgede byrder på befolkningen. Det offentlige får ikke brug for en krone mere i den anledning, tværtimod, i samme grad som denne jordrente, denne pladsleje, eller hvad man vil kalde den, der i alle tilfælde skal svares af den, der vil have en boplads eller virkeplads, går ind i samfundets kasser, kan skat på flid og arbejde lattes. Dette forslag går ikke ud på øgede skatter, det går ud på en skatteomlægning og en skatteomlægning, som den jævne, arbejdende befolkning vil mærke som en skattelettelse. Det er vig-

[Kristian Kristensen.]

tigt, at vi får dette sagt nu, da det fra mange sider er fremstillet, som om det drejer sig om øgede byrder. Det er der ikke tale om, der kan kun blive tale om en lettelse af den arbejdende befolknings byrder; det er det, der sigtes på, og det er det, der forhåbentlig vil kunne nås.

Med disse bemærkninger skal jeg anbefale lovforslaget også her ved anden behandling.

Alfred Jensen: Den kommunistiske gruppe har ingen indvendinger at gøre mod de stillede ændringsforslag; om jeg kan rose dem så stærkt, som andre har gjort det, er jo en anden sag. Jeg vil imidlertid tro, at de nok betegner en forbedring af lovforslaget.

De hovedindvendinger, jeg fremførte ved lovforslagets første behandling, har man ikke taget op til behandling i udvalget; i hvert fald er der ikke sket nogen ændring på de områder, hvor jeg har udtrykt ønske derom. Jeg vil derfor, blot for en ordens skyld, gøre opmærksom på, at jeg understregede, at vurderingerne ikke var pålidelige, og at man ved vurderingerne måtte frem til sommer, der lå nærmere op ad handelspriserne end dem, man kommer til nu. Jeg udtrykte også min utilfredshed med de to tillæg og gjorde opmærksom på, at hvordan man end vendte og drejede bestemmelsen om, at det var sælgeren, der skulle bære grundstigningsskyldens byrde, så var man ikke nået frem dertil. Jeg tvivler på, at man er kommet ret langt frem ad den vej, og det vil altså sige, at den virkning, som dette forslag får, ikke vil blive synderlig stor. Bare det var sådan, som man nu forsøger at give det udseende af, at det vil få stor betydning for det arbejdende folk. Det samme har man påstået før, sagt, at nu hørte faktisk al spekulation i grunde og jord op, men det er en kendsgerning, at det blev ikke tilfældet, og det vil ikke blive tilfældet selv med de ændringer, der her er foreslået.

Efter vor opfattelse skulle man gå videre. Jeg har ved flere lejligheder skitseret, hvordan vi mener man skulle klare problemerne, når det drejer sig om byer og bymæssige bebyggelser, så det skal jeg ikke gentage i dag.

Jeg ønsker blot sluttelig at knytte et par bemærkninger til udtalelserne om grundlovmæssigheden eller grundlovsstridigheden af det, vi her beskæftiger os med. Det ærede medlem hr. Holger Eriksen er tilsyneladende noget pikeret over, at det ærede medlem hr. Thestrup ved enhver given lejlighed hæver fingeren og spørger: træder vi nu ikke grundlovens bestemmelser for nær? Jeg tror ikke, man behøver at være så irriteret over det. Jeg skal erkende, at første gang det blev sagt, tænkte jeg: skulle man virkelig være trådt grundlovens bestemmelser for nær? Men hver gang det ærede medlem gør opmærksom på det, synes jeg, det taber i værdi, og jeg er faktisk kommet dertil, at jeg ville savne noget, hvis ikke det ærede medlem stod op og værnede om grundlovens bestemmelser. Jeg tror i og for sig godt, det ærede medlem kan holde inde med skydningen et stykke tid. Om der nogen sinde bliver brug for den, ved jeg ikke. Hidtil har det været overflødigt.

Med disse få bemærkninger skal jeg tilsige vor velvillige medvirken til lovforslagets gennemførelse.

Finansministeren (Philip): Under drøftelserne i dag har det ærede medlem hr. Thestrup på ny været inde på spørgsmålet om, hvorvidt procentsatsen 55 er en vilkårligt fastsat størrelse. Jeg har haft meget svært ved helt at følge det ærede medlem, for det er jo en procent, der er fastsat ud fra et nøje skøn over, til hvilken højde man regner at prisen på landbrugsjord vil stige — og kan det skøn siges at være vilkårligt? Er det ikke et skøn, der er foretaget af tinget, foretaget af ministeriet? Kan man tillade sig at betegne skønnet som vilkårligt, og kan man betegne denne

[Finansministeren.]

procent som mere vilkårlig end den, der står i den gældende lov? Ifølge gældende lovgivning har vi en regel for den gennemsnitlige stigning med undtagelse af visse byer og visse amter. Det er også noget, man er kommet til ved en overvejelse i det høje ting, og er det ikke den kreds af undtagelser, man drager, som er afgørende for resultatet? Kan det med samme ret — eller jeg synes med samme uret — kaldes vilkårligt?

Jeg har meget svært ved at følge de ærede medlemmer hr. Thestrup og hr. Axel Kristensen i deres beregninger over, hvor stor stigningen er fra 11. til 12. vurdering. Det afgørende ved denne lov er stigningen fra 10. vurdering til i dag, for det er den, vi gar ud fra, og vi kommer altså som det bedst mulige skøn til, at der er en stigning på 55 pct. At der så har været en stigning fra 10. til 11. vurdering på 30 pct. ifølge loven — i virkeligheden har stigningen været mindre for almindelig landbrugsjord — kan ikke bevirke, at vi nu skal lave en anden lov. Vi anerkender i dag, at det princip, man dengang valgte, var mindre hensigtsmæssigt. Men når vi bruger 10. vurdering som udgangspunkt, må det være rimeligt at beregne stigningen fra 10. til 12. vurdering således, som tilfældet er her.

Jeg skal herudover kun takke udvalget for det arbejde, der er blevet udført, og takke de tre regeringspartier for den tilslutning, de har givet lovforslaget.

Axel Kristensen: Til det ærede medlem hr. Aage Fogh vil jeg sige, at han overhovedet ikke har forstået det, jeg sagde om industriarealer. Det, jeg mente, var selvfølgelig, at for de industriarealer, som skal bruges straks, ville man kunne betale, hvad de koster; men hvis man skal have en fornuftig planlægning, hvis en bedrift i København har virksomheder 3-4 forskellige steder og vil samle dem, kan det ikke gøres på én dag — det gøres måske på 10-15 år — og hvis den yderligere skal skaffe sig udvidelsesmuligheder, er det meget betydelige arealer, den skal sikre sig i reserve. Jeg har et eksempel, der viser, at jord, der er købt fornuftigt, vil få en årlig skat på omkring 50 øre pr. m² efter

næste vurdering, og det pågældende selskab, der mente at have disponeret fornuftigt, er i fuld gang med at overveje muligheden af at sælge denne jord, fordi denne disposition ikke mere er forsvarlig med de skatter, der nu vil komme. Det er derfor, jeg mener, at det ærede medlem hr. Aage Fogh ikke har forstået, hvad jeg talte om; og det er ikke ualmindeligt, at han ikke gør det; han lever i høj grad på klicheer og påstanden om, at nu har venstre igen rettet sig efter de konservative. Det gør vi ingenlunde. Jeg sagde udtrykkeligt ved første behandling, at hvor der forelå klart bevis for, at værdierne var samfundsskabte — f. eks. hvor der etableredes en bane, en havn eller lignende — havde jeg ikke det mindste imod en dækning for værdistigningen. Men den lovgivning, der nu kommer, finder jeg urimelig.

Thestrup: Jeg vil gerne påpege det, jeg nævnte før over for ministeren. Forholdet er det, at ved den 11. almindelige vurdering i 1956 blev efter den dagældende lovgivning konjunkturtillægget sat til 30 pct. Det kan vi ikke ændre, uden at vi på en eller anden måde giver loven tilbagevirkende kraft. Når vi derefter bedømmer, hvor meget konjunkturerne er steget på landbrugsjord fra 11. almindelige vurdering til nu, ser vi, at det er 23 pct. af 11. almindelige vurdering, og det vil sige, at vi skulle have været oppe på 30 pct. til. Det vil igen sige, at hvis ikke vi enten vil give loven tilbagevirkende kraft eller vil give fritagelse for en sådan konjunkturstigning, som lovens princip hidtil har været, så måtte vi være gået op på 60 pct. i stedet for de 55, der er nævnt her.

Aage Fogh: Det er ikke, fordi jeg vil indlade mig i en diskussion med det ærede medlem hr. Axel Kristensen, for når man er nået dertil, at man er så sikker på sig selv, som han er, og har en sådan ringeagt for andre medlemmer, tjener det ikke noget fornuftigt formål at diskutere med ham.

Det, jeg sagde, var ganske simpelt, at fabrikanter ligesom andre må lægge sig efter at placere virksomhederne på det sted, hvor de har råd til at bygge. Ligesom man ikke kan have gartnerne på Kongens Ny-

[Aage Fogh.]

torv, fordi grundene er for dyre, kan man selvfølgelig heller ikke have fabrikker i de distrikter, hvor grundene kan udnyttes på anden måde. Jeg vil gerne sige til det ærede medlem — men ikke for at diskutere — at når han gang efter gang i udvalget bl. a. har anført den ulempe, gartnerne har af denne beskatning, så er det endnu aldrig lykkedes ham at nævne et eksempel på, at gartnerne virkelig har tabt penge. Dette blev konstateret under udvalgets møde for nogle dage siden, hvor det med et bestemt eksempel påvistes, hvor man har kunnet flytte hen uden at tabe penge, og sådan bør det selvfølgelig være. Det er lovens hensigt at virke til at få industrivirksomhederne flyttet ud, så at jorden udnyttes på bedst mulig måde. Jeg er særdeles tilfreds med, at vi nu ved denne lovgivning efter al sandsynlighed får en grundværdistigningsafgift, der virkelig betyder noget i penge, og som i fremtiden kan hjælpe til afløsning af andre skatter.

(Kort bemærkning).

Axel Kristensen: Jeg nærer så sandelig ingen ringeagt for det høje tings medlemmer. Jeg agter mange af dem meget højt, men jeg vurderer dem selvfølgelig forskelligt. Det er klart, for de er jo forskellige. Jeg må imidlertid beklage, at det ærede medlem hr. Aage Fogh stadig ikke har forstået, hvad jeg mener. Det ærede medlem siger, at industrien skal placere sig, hvor der er rimelige grundpriser. Ja men når den så har gjort det, kommer man og sætter vurderingsprisen op, så virksomhederne ikke kan blive der.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslagene nr. 1-3, § 1, således ændret, og §§ 2 og 3 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendoms-skatter har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Det er meddelt mig, at *Jørgen Jørgensen* (Ullerup) ønsker at udtræde af udvalget for forretningsordenen. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Jørgen Jørgensen* (Ullerup) har vedkommende gruppe udpeget *Poul Møller*, som herefter er valgt.

Det er meddelt mig, at *Kristian Kristensen* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Kristian Kristensen* har vedkommende gruppe udpeget *Niels Andersen*, som herefter er valgt.

Det er meddelt mig, at *Kristian Kristensen* ønsker at udtræde af udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. Til at indtræde i det nævnte udvalg i stedet for *Kristian Kristensen* har vedkommende gruppe udpeget *Niels Andersen*, som herefter er valgt.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 14. juni kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om et finansieringsinstitut for landbrug m. v.

2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg, lov om folkeforsikring, lov om invalide- og folkepension og lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Vedrørende adgang til forskudsvis udbetaling af underholdsbidrag m. v.).

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter.

Mødet hævet kl. 17⁵⁰.

114. møde.

Tirsdag den 14. juni kl. 14.

Formanden: Det er meddelt mig, at udvalget angående forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg, lov om folkeforsikring, lov om invalide- og folkepension og lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Vedrørende adgang til forskudsvis udbetaling af underholdsbidrag m. v.) ønsker at afgive mundtlig indstilling ved nævnte lovforslags tredje behandling.

Medlem af folketinget Alfred Jensen har meddelt mig, at han ønsker til forsvarsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Agter ministeren at forlænge kontrakten med generaløjntant Hjalp som hærchef?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om et finansieringsinstitut for landbrug m. v.

(Anden behandling findes i tidenden sp. 6477).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 112 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om ændring i lov om offentlig forsorg, lov om folkeforsikring, lov om invalide- og folkepension

og lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Vedrørende adgang til forskudsvis udbetaling af underholdsbidrag m. v.).

(Anden behandling findes i tidenden sp. 6478).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Edel Saunte: Da udvalgets formand er forhindret i at være til stede, skal jeg på hans vegne meddele, at udvalget har afholdt et møde og enstemmigt indstiller lovforslaget til vedtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges enstemmigt med 118 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om kommunale ejendomsskatter.

(Første behandling findes i tidenden sp. 5537, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 1601).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ove Hansen: Jeg skal kun gøre nogle få bemærkninger.

Vi er i udvalget enige om at indstille lovforslaget til vedtagelse med det af indenrigsministeren stillede ændringsforslag. Jeg kan oplyse — det fremgår vist ikke af betænkningen — at vi har modtaget en deputation fra De samvirkende danske Landboforeninger.